

Examen VMBO-KB

2010

tijdvak 2
dinsdag 22 juni
9.00 - 11.00 uur

geschiedenis en staatsinrichting CSE KB

Gebruik het bronnenboekje.

Dit examen bestaat uit 38 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 53 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Staatsinrichting van Nederland

- 1p 1 In de nieuwe grondwet van 1848 zijn de ideeën van één groep duidelijk herkenbaar.
Van welke groep zijn de ideeën herkenbaar?
A feministen
B koningsgezinden
C liberalen
D socialisten
- Gebruik bron 1.*
- 1p 2 In de grondwet van 1848 stonden verschillende grondrechten, zoals de vrijheid van vereniging en vergadering.
→ Op basis van welk **ander** grondrecht kon de katholieke kerk in Nederland bisschoppen benoemen in 1853?
- Gebruik nogmaals bron 1.*
- 1p 3 Het plan werd ook echt uitgevoerd. De benoeming van bisschoppen door de paus is een voorbeeld van het begin van van de katholieken in Nederland.
Welk woord moet op de stippellijn worden ingevuld om bovenstaande zinnen juist te maken?
A discriminatie
B emancipatie
C ontzuiling
D pacificatie
- 1p 4 Hieronder staan drie beweringen over verschillende groeperingen tussen 1850 en 1900:
- a De (...) legden de nadruk op vrijheid en hebben vooral aanhang onder de hogere burgerij.
 - b De sociaal-democraten wilden de positie van arbeiders verbeteren en richtten een partij op, namelijk de (...).
 - c Vrouwen als Aletta Jacobs en Wilhelmina Drucker zorgden voor een verandering in de positie van de vrouw, de zogenaamde Eerste (...) Golf.
- Geef per bewering aan welk woord op de stippellijn moet worden ingevuld om de zin juist te maken.
- Doe het zo:*
a = ... (vul het ontbrekende woord in)
(enz. tot en met bewering c)

- 2p 5 Tussen 1900 en 1950 was er in Nederland sprake van een verzuilde samenleving.
→ Geef **twee** verschillende voorbeelden van verzuiling die te maken hebben met cultuur en vrije tijd.
- 1p 6 Een burgemeester liet in zijn gemeente een foto verwijderen van een tentoonstelling. Hij vond de foto aanstootgevend, omdat daarop blote badgasten te zien waren. De samenstellers van de tentoonstelling waren boos. Zij vonden dat de burgemeester een grondrecht had aangetast.
Welk grondrecht had de burgemeester aangetast, volgens de samenstellers van de tentoonstelling?
A het recht op gelijke behandeling
B het recht op onaantastbaarheid van het lichaam
C het recht op vrijheid van godsdienst
D het recht op vrijheid van meningsuiting
- Gebruik bron 2.*
- 1p 7 Geef een historisch argument waarom de beschreven situatie **ná** 1848 heeft plaatsgevonden.
- Gebruik bron 3.*
- 1p 8 Met elk affiche willen de makers ervan een bepaald doel bereiken.
Op welke twee affiches heeft dat doel met een **sociaal** grondrecht te maken?
A affiche 1 en 2
B affiche 1 en 3
C affiche 1 en 4
D affiche 2 en 3
E affiche 2 en 4
F affiche 3 en 4
- 1p 9 Voor welke functie heeft een Nederlandse burger **passief** kiesrecht?
A burgemeester
B commissaris van politie
C rechter
D Tweede Kamerlid

3p 10

staatkundige begrippen	omschrijvingen
a censuskiesrecht	1 ander woord voor grondwet
b constitutie	2 ander woord voor koninkrijk
c democratie	3 controlerend recht van het parlement
d dictatuur	4 het volk heeft de macht
e monarchie	5 iemand of een kleine groep heeft alle macht
f recht van enquête	6 uitsluitend burgers die voldoende belasting betalen mogen stemmen
g recht van amendement	7 wetgevend recht van de Tweede Kamer

→ Combineer elk begrip met de juiste omschrijving.

Doe het zo:

Bij a hoort ... (vul nummer in).

(enz. tot en met begrip g)

Gebruik bron 4 en 5.

1p 11 Hieronder staan enkele steden:

- a Amsterdam
- b Brussel
- c Den Haag
- d Parijs

→ Geef per bron aan in welke stad deze organisatie is gevestigd. Vul alleen een letter in. **Let op!** Er blijven twee steden over.

Doe het zo:

bron 4: ... (vul letter in).

bron 5: ... (vul letter in).

Gebruik bron 6.

3p 12 Geef per grondwetsartikel aan in welk jaar dit artikel voor het **eerst** in de grondwet werd opgenomen. Maak telkens een keuze uit 1848, 1917 of 1983.

Doe het zo:

Bij artikel 1 hoort ... (kies uit 1848, 1917 of 1983).

(enz. tot en met artikel 5)

Historisch overzicht vanaf 1900

Gebruik bron 7.

1p 13 In welk jaar heeft deze gebeurtenis plaatsgevonden?

- A 1882
- B 1902
- C 1922
- D 1942

Gebruik bron 8.

- 2p **14** Vier perioden:
1 1900 - 1914
2 1919 - 1937
3 1945 - 1989
4 1989 - 2010
→ Geef per kaart aan welke periode daarbij hoort. **Let op!** Er blijven twee perioden over.

Doe het zo:

Kaart A: ... (schrijf nummer op)

Kaart B: ... (schrijf nummer op)

Gebruik bron 9.

- 2p **15** In de bron staan vijf afbeeldingen die gemaakt zijn vóór of tijdens de Eerste Wereldoorlog.
Welke **twee** afbeeldingen geven informatie over de **oorzaken** van de Eerste Wereldoorlog? Geef ook aan welke informatie dat is.

Doe het zo:

Afbeelding ... (schrijf nummer op) verwijst naar ... (geef informatie uit de afbeelding).

(enz. voor de tweede afbeelding)

Gebruik bron 10.

- 1p **16** Geef één reden waarom de **mobilisatie** juist voor boeren een ramp was.

Gebruik bron 11.

- 1p **17** Welk nieuw wapen werd bij deze aanval gebruikt?

Gebruik bron 12.

- 1p **18** Iemand beweert op basis van de gegevens uit deze bron dat de Eerste Wereldoorlog **geen wereldoorlog** is.
→ Ben jij het eens of oneens met deze bewering? Geef een argument voor je keuze met behulp van de bron.

Doe het zo:

Ik vind het wel/geen wereldoorlog (maak een keuze), omdat (geef een argument met behulp van de bron).

Gebruik nogmaals bron 12.

- 1p **19** Geef een historische reden waarom op deze lijst Nederland ontbreekt.
- 1p **20** Bij de Vrede van Versailles werd besloten dat Duitsland moest demilitariseren. Welke reden voor deze demilitarisatie is juist?
- A** Duitsland moest economisch sterker worden.
 - B** Frankrijk wilde geen Duits leger aan zijn grens hebben.
 - C** Het Duitse leger was na de Eerste Wereldoorlog te klein geworden.
 - D** Het Franse leger moest even sterk zijn als het Duitse leger.

- 1p **21** Hieronder staan vier beschrijvingen van Duitsland in de periode 1920-1940:
- 1 De regering deed wel haar best, maar de Republiek van Weimar bleek toch niet sterk genoeg te zijn.
 - 2 Er was hoop dat de nieuwe nationaal-socialistische regering de economische problemen kon oplossen.
 - 3 Er was veel strijd tussen de verschillende partijen die meededen aan de verkiezingen.
 - 4 Nadat de oorlog voorbij was en het keizerrijk verdwenen, moesten de mensen wennen aan de nieuwe tijd.
- Welke beschrijving hoort bij Duitsland in de periode dat de nazi's aan de macht waren? Schrijf alleen het nummer op.

Gebruik bron 13.

- 2p **22** Enkele mannen op de voorgrond zijn leden van de brandweer. Zij krijgen geen toestemming om de brand in de synagoge in Duitsland te blussen.
- Welke politieke groepering gaf **geen** toestemming om de brand te blussen? Geef ook een reden waarom deze politieke groepering geen toestemming gaf.

Doe het zo:

De brandweer kreeg geen toestemming van ... (noem politieke groepering), omdat ... (geef een reden).

Gebruik bron 14.

- 2p **23** De bron toont aan op welke manier het Duitse leger aan het begin van de Tweede Wereldoorlog oorlog voerde.
- Onder welke naam staat deze manier van oorlogvoeren bekend? Geef met behulp van de bron een voorbeeld van deze manier van oorlogvoeren.

Doe het zo:

naam van de manier van oorlogvoeren: ...

een voorbeeld uit de bron van deze manier van oorlogvoeren: ...

Gebruik bron 15.

- 1p **24** Over welk kenmerk van het nationaal-socialisme gaat het in de bron?

- 2p **25** Hieronder staan enkele omschrijvingen:

- 1 Februaristaking
 - 2 in het begin enthousiasme bij de strijdende partijen
 - 3 Lebensraum
 - 4 loopgravenoorlog
 - 5 meer militaire slachtoffers dan burgerslachtoffers
 - 6 Nederlandse regering in ballingschap
- Welke **drie** omschrijvingen horen bij de Tweede Wereldoorlog? Schrijf alleen de nummers op.

- 2p **26** Hieronder staan vijf gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog:
- 1 De Amerikanen werpen een atoombom op Hiroshima.
 - 2 De Duitsers vallen de Sovjetunie binnen.
 - 3 De Duitsers worden verslagen bij Stalingrad.
 - 4 De Fransen worden verslagen door de Duitsers.
 - 5 De Japanners bombarderen Pearl Harbor.
- Welke gebeurtenis vond **als eerste** plaats? En welke gebeurtenis **als laatste**?

Doe het zo:

Als eerste gebeurtenis vond plaats ... (vul nummer in).

Als laatste gebeurtenis vond plaats ... (vul nummer in).

Gebruik bron 16.

- 1p **27** Bij welke periode past de situatie in Duitsland zoals die is getekend in de kaart?
- A 1933 - 1937
 - B 1937 - 1941
 - C 1941 - 1945
 - D 1945 - 1949

- 1p **28** Vijf veranderingen in Afrika:
- 1957: Brits Ghana wordt Ghana
 - 1960: Brits Nigeria wordt Nigeria
 - 1960: Belgisch Kongo wordt Congo
 - 1960: Frans Kameroen wordt Kameroen
 - 1962: Frans Algerije wordt Algerije
- Welk historisch begrip past bij deze gebeurtenissen?

- 2p **29** De buitenlandse politiek van de Verenigde Staten kenmerkte zich tijdens de Koude Oorlog door een politiek van containment.
- Wat wordt bedoeld met de politiek van containment? Noem ook een maatregel die bij deze politiek past.

Doe het zo:

Met containmentpolitiek wordt bedoeld: ...

Een maatregel die bij deze politiek past is: ...

Gebruik bron 17.

- 1p **30** Welke kaart laat een situatie zien die het gevolg is van de Koude Oorlog?
- A kaart 1
 - B kaart 2
 - C kaart 3
 - D kaart 4

Gebruik bron 18 en 19.

- 2p **31** De twee spotprenten gaan over het politieke beleid van de Sovjetunie onder leiding van Gorbatsjov. De eerste bron gaat over de gevolgen van zijn beleid voor het **binnenland**, de tweede bron over de gevolgen voor het **buitenland**.
→ Geef per spotprent aan welk gevolg de politiek van Gorbatsjov volgens de tekenaar had.

Doe het zo:

bron 18, gevolg voor binnenland: ...

bron 19, gevolg voor buitenland: ...

- 2p **32** Na de val van de Berlijnse Muur in 1989 werd er gesproken over een hereniging van Oost- en West-Duitsland. Twee jaar later was de eenwording een feit. Sommige Europeanen waren blij met de hereniging, anderen niet.
→ Geef voor beide groepen een **politieke** reden voor hun standpunt.

Doe het zo:

blij met de eenwording: ... (noem politieke reden)

niet blij met de eenwording: ... (noem politieke reden)

Gebruik bron 20.

- 1p **33** Is deze foto gemaakt in de jaren '70 of in de jaren '90 van de vorige eeuw? Geef een politieke verklaring.

- 1p **34** Tussen 1990 en 2000 ontstonden in Europa nieuwe landen zoals Estland, Kroatië, Letland, Litouwen, Servië, Slovenië, Slowakije en Tsjechië.
Welk begrip hoort bij deze ontwikkeling?

A kapitalisme

B kolonialisme

C militarisme

D nationalisme

Gebruik bron 21.

- 1p **35** Bij welke organisatie hoort de bron?

A de Europese Gemeenschap

B de Europese Unie

C de NAVO

D de Veiligheidsraad

E de Volkenbond

F het Warschaupact

Gebruik bron 22.

- 1p **36** Bij welke foto past het begrip poldermodel? Schrijf alleen het nummer op.

Gebruik bron 23.

- 2p **37** In de maand mei wordt jaarlijks in **heel Nederland** tijdens twee dagen stilgestaan bij gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog.
→ Welke twee dagen zijn dat? Geef ook per dag aan bij welke gebeurtenis wordt stilgestaan.

Doe het zo:

Op ... mei (noem de dag) wordt stilgestaan bij ... (noem de gebeurtenis).
(ook zo voor de tweede dag)

Gebruik bron 24.

- 1p **38** Geef een reden waarom Kamp Westerbork een voorbeeld is van cultureel-historisch erfgoed.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.